

1937

4. duben – JARNÍ VYCHÁZKA DO PROBOUZEJÍCÍCH SE POLÍ

*(Podle vzpomínek pamětníků Marie VEISOVÉ nar. *2. 9. 1900 a Emila VEISE nar. *11. 10. 1927 – sepsal E. VEIS ml. nar. *31. 3. 1956)*

„Nejkrásněji bývá na jaře. To Slunce na své pouti oblohou stoupá stále výš a výš nad jižní obzor. Hřejivé paprsky vycházejícího Sluníčka šimrají ještě spící travnaté stráně. Zem se rychle ohřívá. První nedělní povelikonoční ráno je vlhké. Jarní Sluníčko má již sílu. Příjemně hřeje do tváře. Toto zjištění ve mně zároveň vyvolává neklid, který v tomto ročním období zažívá každý starostlivý hospodář. Hlavou se mi honí všelijaké myšlenky. Jedné však neodolám.“

„Maríú, (tak říkával můj děda své ženě Marii) dnes po nedělním volbědě musím jít zkontrolovat pole.“

„Předtím nás ale ještě čekala jedna příjemná rodinná zvyklost. Jako křesťané chodíme všichni společně každou neděli dopoledne do kostela na slavnou mši svatou. Poprosíme tam také za hojnost letošní úrody. Je po obědě. Nadešel čas nedělní vycházky. Oznamuji své ženě Marii.“

„Maríú, pudo na vecházko, volbhlidnát co zima hodělala s rolima“. . . . „Všedřicho, tak sebá vem take valba kloke, ať se tracho propřidijó“.

„To říkala moje manželka vždycky, když chtěla, abych je vzal na čerstvý vzduch. Moji dva malí synové, starší Emil a o dva roky mladší Josef, půjdou tedy se mnou. To je již jisté. Maminka jim ještě zkontroluje ustrojení a na cestu jim vydává poslední rady. Beru je za ruce a vyrážíme. Míjíme jeden domek za druhým. U obchodu místního kupce se zastavíme.“

„Kluci, pačkejte na mně chuilka venka“.

„Do krámu vejdu dveřmi umístěnými vedle širokého průjezdu a pozdravím kupce.“

„Došel mně tabák do fajfky Leopalde. Nemám už co káčet, prodá mně ho jeden balíček“.

„Za korunu je ho v papírové krabičce plno. Rozhlížím se, co bych ještě koupil. Do oka mi padly trojúhelníkové oplatky.“

„Vezmo je mém klockum. To pro ně bude velký překvapeň. Hlačím je šetrnosti, moc je nerozmlsávám, ale dneska hodělám ujjimka.“

„Říkám si v duchu a požaduji po Poldovi dva kusy. Také za ně zaplatím rovnou korunu. Dohromady se tedy z mé peněženky do kupcovy pokladny přemístí dvě koruny. Oba jsme očividně spokojeni. Oplatky a cigarety strkám do kapsy, vypoklonkují se a vyjdou na ulici, kde kluci netrpělivě čekají na svého tátu. Sluneční paprsky se odrážejí od nabělených fasád domků a až protivně bodají do očí. Ještě, že mám na hlavě klobouk.

Vycházíme. Míjíme jeden domek za druhým. Před každým z nich jsou nízké plůtky z latěk, ohraničující zahrádky. Na masivních pergolách se pnou porosty vinné révy. Zatím jsou ještě bez listů. Zanedlouho se však zazelenají a listy poskytnou příjemný stín. Pod pergolami se pak bude o nedělích dobře vysedávat a besedovat. Míjíme dvě Číhalovy hospody. Jedna je hned ve vedlejším domě, sousedícím s kupcovým obchůdkem a druhá je na návsi, naproti domu č. 11, kde bydlí můj kmotříček Wencel Weiss se svými třemi sestrami. Jdeme kolem a vidíme, jak kmotříček stojí před žudrem svého domu a bafá voňavý tabák, kterým má napěchovanou svou vyřezávanou fajfku s barevně malovaným reliéfem dvou koní.“

„Pozdrav pánlůh kmotřičko“

Říkám mu:

„Dí také Bedřicho. A kampak máš dneska s klokami namířeno?“

„Dřív než stačím odpovédět, kluci mu oznamují, že jdeme zkontrolovat pole do trati směrem k Dunajovicím. Na křižovatce zatáčíme vlevo a maširujeme do kopce. Vyjdeme ho a za chvíli přicházíme na rozcestí ke kříži, který nechal vystavit právě můj kmotříček a sourozenci. Znovu to svým synům připomínám. To aby nezapomněli a získali si k němu vztah. Chvilíčku se u kříže zastavíme. Tichem a usebráním, ve své mysli uctíme Boží muka. Je to zdejší zažitý zvyk. Poté pokračujeme dál a první křižovatce polních cest odbočujeme doprava. V polní trati, zvané Na Zvonici tam stojí další kříž. Postavil ho Jan TESAR z č. 15 v roce 1927 na památku svého nezvěstného bratra Františka, který byl mým dobrým, o 9 let starším kamarádem. I tady se na chvíli zastavíme a zklidníme. Při pohledu na desku kříže mi hlavou prochází spousta myšlenek z I. světové války. V duchu děkuji Bohu, že mi tenkrát dopřál štěstí, když mě jen o vlas minul šrapnel. Ten komu tento kříž postavili, takové štěstí neměl. Inu válka je válka a smrt si nevybírá. Od kříže se vracíme zpět na křižovatku a pokračujeme dál směrem k dunajovickému Hájku. Vesnice se nám pomalu vzdaluje. Vysoko v oblacích, si svou jarní píseň vyzpěvuje skřivan. Jeho vrzání je balzámem pro uši. Ohlédnou se nazpět.“

„Krása“,

říkám klukům:

„Podíváte se kluci, jak tam v dálce nad valbozem zřetelně vstupují bílý vápencový skaliska Pálave. Vadsud je překrásné pohled na zdejší kraj“.

„Tu nádheru si užíváme nejen pohledem, ale i plnými doušky čistého vzduchu. Zašmátrám v kapse kabátu a podávám klukům dva oplatky. Zatinají do nich své bílé zoubky. Je to pro ně vzácnost. Po posledním sněženém soustu ještě vidím, jak jejich jazyčky mlsně vylizují koutky úst. Tu náhle ucítím závan čehosi voňavého. Ano to je po zimě to na co každý hospodář netrpělivě čeká. Je to voňavý vlahý jarní vzduchu. Neklamné to znamení, že jaro je už zase tu. Nastal čas na obdělávání polí. Povídám klukům.“

„Půda je pro nás rolníky vším. Je to naše jistý živobytí. Práce na rolích naplňuje hospodáře spokojeností. Na podzim půda, pohnajš a vovoráš a tak jo přepravíš k zimnímu spánku. Nekolik měsíců se zdá jako že běla mrtvá. To je ale jen klamný zdán. Pod sněhovou peřinó však nabere zas nová síla, abe nám na podzim vedala po lopatný práci svá hórada“.

„Ohnu se a naberu kus půdy do svých mozolnatých rukou. Hroudovitá zemina se po zimě krásně rozpadá. Klukům dále povídám“:

„Klaci, jarní práce už mužů začít. Zase mě hovidite vekračovat za radlčkami seciho stroja. Bode zas rád kontrolovat bodke a dívat se jak semena zapadají do země, ale posléze uzklíčela a vodpočatá půda mohla vedat vetouženó hóródu. Bode zase co jest. Bode zase na chleba. Pamatujte se klaci, chleba je Boží zázrak verostlé z tohoto koso země. Zapiště se klaci také za hoše, že tento kos země, které se svó ženó každoročně lopotně vobděláváme je jen náš. Tade sme se všeci naroděl. Je to náš rodné kraj. Vidíte jak je odsud krásné na pohled! Pro sedláka je zem láska e take velká dřina. Zároveň je to však i velký páto. Až jedná bodete přebírat votěže hospodářství, vzpomeňte se na můj slova a hledte bét dobréma hospodářama“.

„Na pomoc mám zdatného pomocníka. Kůň je mi věrným, oddaným a němým přítelem. Do úmoru dokáže táhnout pluh při orbě a zjara zase smyk a brány při vláčení. Nejlépe si však vyšlapuje za secím strojem. To už asi tuší, že tu těžší práci si již odbyl. Je radost se dívat jak se půda rozpadá pod pluhem, nebo pod branami nebo se pěchuje pod tlakem válce. Moudrý hospodář ví, jak se o půdu nejlépe postarat. A dá-li Pán Bůh, tak se vynaložené úsilí a starostlivost mnohonásobně vrátí v době sklizně.“

- Tělik z vyprávění dědy Bedřicha a babiček Marií.

